

Het Stadsarchief heeft voor de bovenbouw van de basisschool een handboek over de geschiedenis van Amsterdam op internet gezet. De jongeren maken een vaak verrassende ontdekkingsreis door hun buurt en door de stad.

HANNELOES PEN

Mooie verhalen uit eigen buurt

Op de site staat bij elke buurt ook een opdracht. ILLUSTRATIES STADSARCHIEF AMSTERDAM

Het begon eigenlijk met de vijf delen van de *Geschiedenis van Amsterdam*. De makers van die boeken wilden ook graag iets voor de jeugd doen. "Wij kozen voor een website. Een site is gratis, toegankelijk en ook handig voor kinderen die niet zo'n leescultuur hebben," zegt Betsy Dokter, projectleider van het Stadsarchief. Kinderen van groep 6 tot en met 8 kunnen op de website www.buurtinstad.nl de geschiedenis van hun eigen wijk leren kennen.

"Waarom heet onze straat eigenlijk zo? Wat is dat mooie monument op weg naar school? Dat zijn vragen die kinderen zich stellen. Kinderen blijven meestal in hun eigen wijk," zegt Machteld Maris, een van de makers van de site.

"Het is ook een opstapje naar de grote geschiedenis van de stad," zegt Dokter. "Docenten van de kinderen kunnen met een plattegrond in de hand met de kinderen op stap en hoeven niet ver van huis te gaan." Volgende week zullen Job Cohen, Humberto Tan en Peter Faber de eerste gastlessen geven – Cohen in de burgemeesterswoning. Op een plattegrond op de site kunnen de kinderen hun eigen stadsdeel aanklikken. Grotere stadsdelen zijn onderverdeeld in kleine wijken. In Zuidoost – 'een wereldwijd met mensen uit 140 landen' – zijn negen interessante plekken uitgekozen.

Een daarvan is de Amsterdam Arena. Vroeger stond op de plek van de Arena een fort. Op een plaatje op de site is een kaart te zien van het fort, dat 150 jaar geleden werd gebouwd. Maris: "De plekken die wij hebben uitgezocht, zijn doorgaans een verrassing. Er zitten vaak spannende en mooie verhalen achter. Voor de kinderen moet het een ontdekkingsstocht zijn."

In de Spaardammerbuurt – 'een wijk waar vroeger veel arbeiders woonden die zeiden wat ze dachten' – is het badhuis een van de interes-

Kinderen van de Catamaranschool wandelen door hun Spaardammerbuurt.

FOTO STADSARCHIEF AMSTERDAM

sante plekken. Het badhuis tussen de Polanenstraat en de Zaanstraat, aldus de site, was gebouwd voor de arbeiders. 'De huizen in de Spaardammerbuurt hadden geen badkamer. De mensen wassen zich in een teiltje. In het badhuis zat op de deuren van de douches een klokje. Was de tijd om, dan werd er op de deur gebonsd.' Op het volgende plaatje is te zien dat het badhuis uit 1916 nu een hammam is, een Arabisch badhuis. "Tijdens de wandeling van een

school vertelde een meisje dat haar oma altijd in het badhuis kwam. Een ander meisje uit haar klas zei dat zij daar nu met haar moeder komt. Prachtig verhaal toch?" zegt André Hijs van het Stadsarchief. Dokter: "Deze ontdekkingsstocht zorgt voor de nodige cohesie. Vaak horen mensen alleen maar nare verhalen uit een buurt, maar er zijn ook heel mooie verhalen te vertellen. Iedere wijk heeft zijn karakter en kwaliteiten. De idealen, zoals voor Zuid-

oost en het Plan Van Eesteren, zijn niet allemaal verwezenlijkt, maar er zat wel een visie achter."

Neem de Staatsliedenbuurt met haar buurthuis De Koperen Knoop. De wijk had in de volksmond ook wel de bijnaam Koperen Knoopbuurt omdat er vroeger veel tramconducteurs en andere 'getiniformeerde' mensen woonden. De buurt had tot 1972 ook een kinefabriek, die op een van de foto's te zien is.

Maris: "We hebben ook met mensen gesproken die er al jaren wonen. Han en Joke Schouten wonen al 25 jaar in de Koperen Knoopbuurt. Zij vertellen hoe het vroeger was. Veel bewoners gaven aan dat we de krakersgeschiedenis van de Staatsliedenbuurt niet mochten vergeten. Die geschiedenis vind je ook niet snel terug in de boekjes." Op de site zijn allerlei foto's geplaatst van krakers en opstanden. Bij elke buurt staat een opdracht. Zo

kunnen de kinderen een poster maken voor de krakers.

In Oost-Watergraafsmeer wordt aandacht besteed aan het 123 jaar oude Oosterpark. De geschiedenis van het in 1886 door Leonard Sprin-

Verliefde stelletjes liepen vaak over het Slatuinenpad

ger aangelegde park wordt aan de hand van een plattegrond behandeld. Er is een foto van de in het park gebouwde openluchtschool met de bedden en tafels van de leerlingen in de tuin, maar ook een foto van *De Schreeuw*, het monument voor Theo van Gogh.

Machteld Maris: "Ik heb op de school De Kaap al een gastles verzorgd. Ik merkte dat dit onderwerp, de moord op Van Gogh, heel goed bespreekbaar was."

De kinderen kunnen surfen naar de 'door hangjongeren en drugs-overlast' geteisterde Transvaalbuurt, waar voor de oorlog veel Joden naartoe trokken. "We vertellen de leerlingen dat hier vroeger veel Joden woonden en dat er nu veel Turkse en Marokkaanse winkeltjes zijn. Je hoort die kinderen denken: Hé wat grappig," zegt Maris.

In De Baarsjes komt de Slatuinenweg met zijn kleine woninkjes aan bod. "Over het Slatuinenpad dat vroeger over de Willem de Zwijgerlaan liep, bestaan allerlei romantische verhalen. Verliefde stelletjes liepen vaak over dit pad."

Vlakbij de Slatuinenweg lag de rooms-katholieke speeltuin Sint Aloysius waar alleen roomse kinderen mochten spelen. Dokter: "De

kinderen van nu snappen daar werkelijk niets van."

En ten slotte Oud-Zuid: De Pijp met onder andere de Heinekenbrouwerij. Op de plek van de Quellijnstraat was vroeger het Otterspad, een laan met grote villa's. In een van de villa's woonde Gerard Adriaan Heineken. Hij besloot op zijn 21ste bierbrouwer te worden. Hij begon een grote fabriek in De Pijp en reed het bier met paard en wagen rond. Maris: "Zo vertellen we de hele geschiedenis. Hoe Heineken zelfs woningen liet bouwen voor de arbeiders."

Ook het Sarphatipark kent haar eigen, bijzondere verleden. "Rondom het park stonden deftige huizen. Het werd wel het fluwelien randje genoemd. Maar het stond ook bekend als de rosse buurt. Het woord prostitutie hebben we ook in de tekst uitgelegd. We hebben er niet bijgezet dat het tegenwoordig een cruisegebied is voor homoseksuele mannen..."